

मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प ३ब (MUTP-३B) या प्रकल्पासाठी राज्य शासनाचा ५० टक्के आर्थिक सहभाग देण्यास तसेच प्रकल्पासाठी आवश्यक अनुषंगिक बाबींना राज्य शासनाची मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : एमआरडी-३३२५/प्र.क्र.१०१/नवि-७,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ११ सप्टेंबर, २०२५.

प्रस्तावना :-

मुंबई महानगर प्रदेश क्षेत्रामध्ये मध्य आणि पश्चिम रेल्वे मार्गावर एकूण ३८५ किलोमीटर इतके मुंबई उपनगरीय रेल्वेजाले पसरलेले आहे. उपनगरीय भागात दररोज ३१०० पेक्षा अधिक रेल्वेच्या फ्रेन्चांद्वारे साधारणपणे ७.५ दशलक्ष प्रवाशी प्रवास करतात. उपनगरीय रेल्वे गाड्यांमध्ये अत्यंत गर्दी असते आणि सर्वाधिक गर्दीच्या वेळी प्रवाशांची संख्या ही साधारणपणे उपलब्ध रेल्वे गाड्यांच्या क्षमतेच्या चार पट अधिक असते. भौगोलिक मर्यादा, लोकसंख्येचा विस्तार आणि व्यावसायिक क्षेत्रांच्या स्थानिकतेनुसार मुंबई चे उपनगरीय रेल्वे जाले हे मुंबईतील मुख्य सार्वजनिक परिवहनाचे साधन बनले आहे. मुंबई उपनगरीय रेल्वे प्रणालीस वाढत्या प्रवासी वाहतुकीच्या गरजांना तोंड देण्यासाठी सक्षम बनवण्यासाठी, रेल्वे मंत्रालय आणि राज्य शासनाने मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प-१, २, ३ आणि ३अ या प्रकल्पांना मान्यता दिली आहे. सध्या सुरु असलेले मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प-१, २, ३ आणि ३अ प्रकल्प हे मुख्य मार्ग (Main Line) आणि उपनगरीय रेल्वे मार्ग यांच्यात संपूर्ण विभाजन (segregation) करत नाहीत. त्यामुळे उपनगरीय रेल्वे प्रणाली सुरळीत राहण्यासाठी मुख्य मार्ग (Main Line) आणि उपनगरीय रेल्वे मार्गांचे पूर्णतः विभाजन करणे आवश्यक आहे, जेणेकरून उपनगरीय रेल्वे मार्गावर अतिरिक्त रेल्वे गाड्या सुरु करता येतील. विशेषतः पनवेल-वसई विभागात ज्या ठिकाणी मोठ्या प्रमाणावर विकास होत आहे, तिथे उपनगरीय रेल्वे मार्गांची गरज जाणवते.

मुंबई रेल्वे विकास महामंडळाने पश्चिम आणि मध्य रेल्वे तसेच इतर भागधारक संस्थांशी सल्लामसलत करून पश्चिम आणि मध्य रेल्वे मार्गांमध्ये मुख्य रेल्वे मार्ग आणि उपनगरीय रेल्वे मार्ग यांचे विभाजन करणे अत्यावश्यक असल्याचे नमूद केले आहे. त्या अनुषंगाने रेल्वेचे मुख्य मार्ग आणि उपनगरीय रेल्वे मार्गांचे विभाजन पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक असलेले विविध रेल्वे मार्गिका प्रकल्प एकत्रित करून समाविष्ट करण्यात येवून सदर योजना मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प-३ब (MUTP-३B) म्हणून सादर करण्यात आली आहे.

मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प-३ बी मध्ये खालील घटक अंतर्भूत आहेत :

१. बदलापूर-कर्जत दरम्यान ३ व्या व ४ थ्या रेल्वे मार्गिकांची उभारणी,
२. आसनगाव ते कसारा दरम्यान ४थी रेल्वे मार्गिका
३. पनवेल ते वसई दरम्यान नवीन उपनगरीय रेल्वे कॉरिडॉर

उपरोक्त रेल्वे मार्गिका/कॉरिडॉरसाठी लागणाऱ्या रेल्वे गाड्यांची आवश्यकता एमयुटीपी-३ आणि एमयुटीपी-३अ अंतर्गत घेण्यात आलेल्या रेल्वे गाड्यांमधून भागविण्यात येणार आहे, त्यामुळे एमयुटीपी-३ब अंतर्गत

कोणत्याही अतिरिक्त रेल्वे गाड्यांची आवश्यकता असणार नाही. एमआरव्हीसीने मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प-३ब प्रकल्पांतर्गत बदलापूर-कर्जत दरम्यान ३ऱ्या व ४थ्या रेल्वे मार्गिकांची उभारणी (लांबी ३२.४६ किमी), आसनगाव ते कसारा दरम्यान ४थी रेल्वे मार्गिका (लांबी ३४.९६६ किमी) व पनवेल ते वसई दरम्यान नवीन उपनगरीय रेल्वे कॉरिडॉर (लांबी ६९.२२६ किमी) या एकूण लांबी १३६.६५२ कि.मी अशा उपनगरीय रेल्वे प्रकल्पांच्या एकूण रु.१४९०७.४७ कोटी प्रकल्प पूर्णत्व किंमतीच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे:-

०२. शासन निर्णय :-

मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्पांचे मुंबईच्या वाहतूक व्यवस्थेमधील महत्त्व लक्षात घेता मुंबई रेल्वे विकास महामंडळाने सादर केलेल्या मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प टप्पा-३ब (MUTP-३B) या उपनगरीय रेल्वे विकास प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्याबाबत या शासन निर्णयाद्वारे पुढीलप्रमाणे शासन मान्यता देण्यात येत आहे:

१. मुंबई रेल्वे विकास महामंडळाने सादर केलेल्या एकूण १३६.६५२ कि.मी. लांबी असलेल्या रु. १४९०७.४७ कोटी प्रकल्प पूर्णत्वाच्या खर्चाच्या मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प-३ब अंतर्गत बदलापूर-कर्जत दरम्यान ३ऱ्या व ४ थ्या रेल्वे मार्गिकांची उभारणी (३२.४६ किमी), आसनगाव ते कसारा दरम्यान चौथी रेल्वे मार्गिका (३४.९६६ किमी) व पनवेल ते वसई दरम्यान नवीन उपनगरीय रेल्वे कॉरिडॉर (६९.२२६ किमी) अशा उपनगरीय रेल्वे प्रकल्पाची अंमलबजावणी मुंबई रेल्वे विकास महामंडळामार्फत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२. सदर प्रकल्पाच्या रु. १४९०७.४७ कोटी खर्चामधील राज्य शासनाचा ५० टक्के म्हणजेच रु. ७४५३.७३ कोटी इतका आर्थिक सहभाग देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
३. सदरहु प्रकल्पामध्ये राज्य शासनाच्या हिश्याची ५०% रक्कम रु. ७४५३.७३ कोटी रक्कम थेट राज्य शासनामार्फत अर्थसंकल्पाद्वारे देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
४. सदर प्रकल्पांतर्गतच्या प्रकल्पबाधितांचे (PAP) पुनर्वसन व पुनर्वसाहत आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्थेची सहमती घेऊन "मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प पुनर्वसन व पुनर्वसाहत धोरणा (MUTP R & R Policy)" नुसार मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत करण्याकरीता मान्यता देण्यात येत आहे.
५. सदर प्रकल्पातील बदलापूर-कर्जत दरम्यान ३ री व ४ थी रेल्वे मार्गिका (३२.४६ किमी), आसनगाव ते कसारा दरम्यान चौथी रेल्वे मार्गिका (३४.९६६ किमी) व पनवेल ते वसई दरम्यान नवीन उपनगरीय रेल्वे कॉरिडॉर (६९.२२६ किमी) या घटकांना विविध प्रयोजनार्थ "निकडीचा सार्वजनिक प्रकल्प" व "महत्वाकांक्षी नागरी परिवहन प्रकल्प" म्हणून घोषित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
६. वांद्रे (पूर्व) येथील रेल्वेच्या जमिनीच्या विकसनातून उपलब्ध होणाऱ्या निधीमधून ५० टक्के राज्यशासनाच्या हिश्यातील रक्कम ही प्रकल्पाकरिता राज्य शासनाचा हिस्सा म्हणून आवश्यकतेनुसार समायोजित करण्यास आणि उर्वरीत निधी नगर विकास विभागांतर्गत स्थापित

नागरी परिवहन निधी (UTF) मध्ये जमा करण्याच्या अनुषंगाने रेल्वेकडे स्वतंत्ररीत्या मागणी करण्याचे प्राधिकार शासनाकडे ठेवण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

७. एमयुटीपी-२ प्रकल्पाप्रमाणे सदर प्रकल्पामध्ये रेल्वेच्या तिकीटावर अधिभार आकारण्यास आणि रेल्वेच्या तिकीटावरील अधिभारातून प्राप्त रकमेतील राज्य शासनाच्या हिश्याची ५०% रक्कम राज्य शासनाचा हिस्सा देण्याकरीता नगर विकास विभागांतर्गत स्थापित राज्य शासनाच्या नागरी परिवहन निधी (UTF) मध्ये जमा करण्यास मान्यता देण्याच्या अनुषंगाने केंद्रशासनाकडे स्वतंत्ररीत्या मागणी करण्याचे प्राधिकार शासनाकडे ठेवण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

०३. हा शासन निर्णय नियोजन विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र. १८६/२०२५/१४४४ दिनांक २७/०५/२०२५ व वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.४०२/व्यय-३ दिनांक ०९/०९/२०२५ अन्वये प्राप्त अभिप्राय तसेच दिनांक ०३/०९/२०२५ रोजी पार पडलेल्या मा. मंत्रीमंडळ बैठकीतील निर्णयास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

०४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०९१११८२३५४२७२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विजय चौधरी)

सह सचिव, महाराष्ट्र राज्य

प्रति,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
३. मा. उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
५. मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
६. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
७. अध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, रेल्वे बोर्ड, रेल भवन, रेल्वे मंत्रालय, नवी दिल्ली.
८. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
९. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
१०. अपर मुख्य सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
११. महाव्यवस्थापक, मध्य रेल्वे, मुंबई.
१२. महाव्यवस्थापक, पश्चिम रेल्वे, मुंबई.
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई रेल्वे विकास कॉर्पोरेशन लि., मुंबई.
१४. उप सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
१५. निवड नस्ती (नवि-७).

(शासन निर्णय क्रमांक : एमआरडी-३३२५/प्र.क्र.१०१/नवि-७, दि. ११ सप्टेंबर, २०२५ च्या सोबतचे सहपत्र)
परिशिष्ट-१

सदर प्रकल्पाच्या अंदाजित भांडवली खर्चाचा तपशील

Sr. No.	Details				
	Description	Panvel – Vasai Road Suburban Corridor (Rs. Cr)	3 rd & 4 th lines (Broad Gauge) between Badlapur – Karjat (Rs. Cr)	4 th Line between Asangaon – Kasara (Rs. Cr)	Total (Rs. Cr)
CIVIL ENGG Items					
1	Preliminary Expenses	1.38	0.649	0.699	2.728
2	Land	2575.07	546.22	271.243	3392.533
3	Earthwork in Embankment	410.6	2.97	9.417	594.283
4	Blanketing		39.28	37.303	
5	Earthwork in Cutting		32.28	62.433	
6	Main Tunnel		0	0	0
7	Adit		0	0	0
8	Walling		0.228	17.853	18.081
9	Drain		23.498	5.151	28.649
10	Rails & Fastening	255.76	96.138	58.070	409.968
11	Sleepers & Fastening	139.83	50.296	36.395	226.521
12	Ballast	69.92	52.225	37.192	159.337
13	Points & Crossing	49.51	23.522	8.742	81.774
14	Ballast less Track		0	0	0.000
15	Fencing		0	11.887	11.887
16	ROBs		0	9.445	9.445
17	RUB/LHS	4.9	1.196	4.487	10.583
18	Level Crossing		0	0	0.000
19	Rail Over Rail Flyovers	3555.76	0	0	3555.760
20	Linear Waterway Important Bridge + Major Bridge + Minor Bridge	356.58	100.267	62.972	519.819
21	Stations		0	0	0
22	Loop Lins /sliding		0	0	0
23	Station Buildings	774.5	0	0	774.5
24	Office Buildings		0	0	0
25	Workshop & Sheds		0	0	0
26	Other Service Buildings		0	0	0
27	Platform		1.629	2.326	3.955
28	Cover Over Platform		0.352	1.661	2.013
29	Residential Quarters		0	0.000	0.000
30	FOBs		6.388	15.255	21.643
31	Officers/Subordinate Rest House		1.18	1.286	2.466
32	Plants & Equipment's	100	0.912	1.456	102.368
33	Misc. Items		0.988	0.431	1.419
i	Relocation of Structures	70			70
ii	Other Utilities Diversion	155.76			155.76
iii	Development of Traffic Integrations and Dispersal facilities	153.97			153.97
iv	Augmentation of EMU Maintenance Facilities and Stabling Lines	100			100
34	Sub Total including Land (A)	8773.54	980.218	655.706	10409.464
35	Sub Total excluding Land &	6197.09	433.349	383.764	7014.203

Sr. No.	Details				
	Description	Panvel – Vasai Road Suburban Corridor (Rs. Cr)	3 rd & 4 th lines (Broad Gauge) between Badlapur – Karjat (Rs. Cr)	4 th Line between Asangaon – Kasara (Rs. Cr)	Total (Rs. Cr)
	Preliminary expenses (B)				
36	Contingencies @1% (C)	61.97	4.333	3.840	70.143
37	Sub total including Contengencies (excluding land & Preliminary Expenses) (D)	6259.06	437.682	387.604	7084.346
38	Departmental Charges (E)	532.02	23.329	20.659	576.008
39	Environmental Charges @ 0.5% on D (F)	31.3	2.190	1.938	35.428
40	Sport Charges @ 0.1% on D (G)	6.26	0.437	0.388	7.085
41	Total for Civil Engg.	9,405.08	1,010.506	682.531	11098.117
	Electrical				
42	OHE	170.97	61.305	61.099	293.374
43	TSS	80	3.71	1.842	85.552
43a	Power Supply Arrangement at TSS		0	0.000	0.000
44	SSP	18	3.11	1.537	22.647
44a	SP	30	1.54	0.762	32.302
44b	Transmission lines	27			27.000
45	SCADA	10	2.06	1.662	13.722
46	General Services	300	16.391	7.237	323.628
47	Shifting / Modification of Electrical Crossings				0.000
	Nos.				0.000
i	765 KV		0	0.000	0.000
ii	400KV	48	0	0.000	48.000
iii	220 KV	108	0	0.000	108.000
iv	132 KV	10	0	5.925	15.925
v	33 KV	4	2.19	1.564	7.754
vi	11KV		0	0.000	0.000
vii	LT 415 V	30	0	0.000	30.000
48	T & P		2.1	2.095	4.195
49	Sub total (A)	835.97	92.406	83.723	1012.099
50	Contingencies @1% on A(B)	8.36	0.92	0.837	10.117
51	Sub Total (C)	844.33	93.326	84.560	1022.216
52	D & G Charges (D)	71.77	6.68	6.055	84.505
53	Environmental Charges @ 0.5% on C (E)	4.22	0.467	0.423	5.11
54	Sport Charges @ 0.1% on C (F)	0.84	0.094	0.085	1.019
55	Total for Electrical	921.17	100.567	91.123	1112.860
	Signalling & Telecom (S&T)				
56	Signalling System	605.73			605.73
i	No. of station up to 100 routes		59.249	0	59.249
ii	100 to 200 routes		0	20.584	20.584
iii	200 to 500 routes		0	0.000	0.000
iv	More than 500 routes		0	0.000	0.000
v	Interlocked LC Gates		0	0.000	0.000
vi	Alterations in existing stations		14.157	15.507	29.664
vii	Automatic Block working		38.488	0.000	38.488

Sr. No.	Details				
	Description	Panvel – Vasai Road Suburban Corridor (Rs. Cr)	3 rd & 4 th lines (Broad Gauge) between Badlapur – Karjat (Rs. Cr)	4 th Line between Asangaon – Kasara (Rs. Cr)	Total (Rs. Cr)
57	Telecom		8.549	4.441	12.990
i	KAVACH (TCAS)		9.738	9.830	19.568
ii	LTE			2.281	2.281
58	Sub total (A)	605.73	130.181	52.643	788.554
59	Contingencies @1% on A(B)	6.06	1.301	0.526	7.887
60	Sub Total (C)	611.79	131.482	53.169	796.441
61	D & G Charges (D)	52	13.21	5.343	70.553
62	Environmental Charges @ 0.5% on C (E)	3.06	0.658	0.266	3.984
63	Sport Charges @ 0.1% on C (F)	0.61	0.131	0.053	0.794
64	Total for S & T	667.46	145.484	58.831	871.775
Mechanical					
65	Mechanical Cost				0
i	Maintenance Facilities	0	0	0	0
ii	Watering Facilities	0	0	0	0
iii	Disaster management facility	0	0	0	0
iv	Wayside detection equipment's	0	0	0	0
66	Sub total (A)	0	0	0	0
67	Contingencies @1% on A(B)	0	0	0	0
68	Sub Total (C)	0	0	0	0
69	D & G Charges @ 8.5% on C (D)	0	0	0	0
70	Environmental Charges @ 0.5% on C (E)	0	0	0	0
71	Sport Charges @ 0.1% on C (F)	0	0	0	0
72	Total for Mechanical	0	0	0	0
73	Grand Total (41+55+64+72)	10,993.71	1,256.557	832.484	13,082.751
74	Project Cost excluding cost of Land & Preliminary Expenses	8,417.26	709.69	560.54	9,687.490
75	Escalation @ 5% per annum	1,717.11	68.46	39.145	1,824.716
76	Total Project Cost after considering Escalation	12,710.82	1,325.018	871.629	14,907.47

(विजय चौधरी)
सह सचिव, महाराष्ट्र राज्य

परिशिष्ट-२

मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प ३ब प्रकल्पासाठीचा वित्तीय सहभाग आराखडा

अ.क्र.	तपशील	रक्कम रुपये (कोटी)	सहभागाची टक्केवारी
१	केंद्र शासनाचा सहभाग	७४५३.७३५	५०.००%
२	राज्य शासनाचा सहभाग	७४५३.७३५	५०.००%
एकूण प्रकल्प पूर्णत्व किंमत		१४९०७.४७	१००.००%

प्रकल्पामधील गुंतवणुकीचे वेळापत्रक

अ.क्र.	आर्थिक वर्ष	प्रकल्प किंमत (रु. कोटी)	रेल्वेचा हिस्सा (रु. कोटी)	राज्य शासनाचा हिस्सा (रु. कोटी)
१.	२०२५-२६	८४६.९१	८४६.९१	१६९३.८२
२.	२०२६-२७	११३१.५२	११३१.५२	२२६३.०३
३.	२०२७-२८	१२५१.२८	१२५१.२८	२५०२.५५
४.	२०२८-२९	१३३७.९७	१३३७.९७	२६७५.९४
५.	२०२९-३०	१४०४.८७	१४०४.८७	२८०९.७३
६.	२०३०-३१	१४८१.१२	१४८१.१२	२९६२.३८
	एकूण	७४५३.७३	७४५३.७३	१४९०७.४७

(विजय चौधरी)

सह सचिव, महाराष्ट्र राज्य